

Gallecs, un pulmó verd a la plana vallesana

Eulàlia Bosch Valentí

Perdiòdista

1. INTRODUCCIÓ

Aquest reportatge pretén explicar de manera abreujada la història d'un llarg conflicte interadministratiu i social de més de 35 anys que ha esdevingut en la preservació de Gallecs, un gran espai natural únic per les seves característiques.

A partir de la creació del Consorci del Parc de l'Espai d'Interès Natural de Gallecs, última notícia sobre el tema, he fet una retrospectiva històrica que porta fins als inicis dels fets. Per ampliar la informació sobre els principals protagonistes del procés i situar molt cronològicament els esdeveniments, hi he afegit una sèrie de textos que apareixen requadrats i tramats.

Un cop fet el reportatge, puc concloure que la voluntat i la perseverança d'una societat activa i el compromís de les administracions que la representen són elements imprescindibles per aconseguir allò que realment és important. Més d'una trentena d'anys és molt temps per aconseguir una fi tan noble i digna com la preservació d'un espai natural amb la seva gran riquesa, però ha valgut la pena. Sobretot, si tenim en compte que la proposta franquista era construir una ciutat més del cinturó metropolità amb capacitat per a més de 130.000 habitants en un espai tan massificat com el Vallès. Aquesta és, doncs, una mostra de la importància de la implicació de les persones en els afers del seu entorn. Gallecs és ara un magnífic gran espai rural, una joia natural del Vallès, immersa en un entorn plenament urbà, per poder ser gaudit per tothom, en el present, en el dia a dia, i esperem, també, en el futur.

2. EL CONSORCI

El 22 de novembre de 2006 es va constituir, a la sala de Plens de l'Ajuntament de Mollet del Vallès, el nou Consorci del Parc de l'Espai d'Interès Natural de Gallecs. Aquest òrgan tindrà la propietat del sòl de Gallecs en règim de

cessió i, en conseqüència, la capacitat de gestionar-lo i garantir-ne les activitats agrícoles i forestals, la conservació paisatgística, i l'ús com a espai de lleure per a la ciutadania. D'aquesta manera, la titularitat dels terrenys de Gallecs, inicialment a mans de l'Institut Català del Sòl (Incasol), continuarà essent pública.

El nou Consorci el componen, a més dels sis ajuntaments dels municipis que hi tenen terreny, que són Mollet del Vallès, Parets del Vallès, Lliçà de Vall, Montcada i Reixac, Palau-Solità i Plegamans i Santa Perpètua de Mogoda, el departament de Política Territorial i Obres Públiques (DPTOP), el departament d'Agricultura, d'Alimentació i Acció Rural, i el de Medi Ambient i Habitatge. Aquest consorci ens pren el relleu d'un d'anterior anomenat Consorci de l'Espai Rural de Gallecs, constituït l'any 2000 pels ajuntaments de Mollet del Vallès i Parets del Vallès que són els que tenen més terreny a Gallecs, amb un 80%. Aquest és l'últim pas que han fet els ajuntaments implicats i altres institucions competents per obtenir la preservació definitiva d'aquest gran pulmó vallesà.

Pla d'Espais d'Interès Natural

El PEIN té per objecte la delimitació i l'establiment de les determinacions requerides per a la protecció bàsica dels espais naturals, la conservació dels quals es considera necessària d'assegurar, d'acord amb els valors científics, paisatgístics, culturals, socials, didàctics i recreatius que posseeixen. El PEIN és un instrument de planificació territorial sectorial, l'àmbit del qual és el territori de Catalunya i en regula un sol àmbit de planificació, l'interès natural.

El PEIN defineix una xarxa inicial de 145 espais representatius dels ambients naturals de Catalunya de l'alta muntanya, de les planes i del litoral.

Poc menys d'un any abans, el 16 de desembre de 2005, es va publicar al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya l'anunci per posar a informació pública el projecte de decret que ha de modificar el Decret 328/1992, de 14 de desembre, pel qual s'aprova el Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN), el sistema d'espais protegits català que inclourà Gallecs.

El Departament de Medi Ambient i Habitatge proposava incloure més de 1.000 ha d'espai protegit al Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN) per preservar el connector biològic entre les serres del litoral i prelitoral i els espais naturals de l'interior. De les 1.000 ha, 753 corresponen a Gallecs i, de les 753, el 60% pertanyen a Mollet del Vallès, que és el municipi que aporta més terreny al Pla.

Camps de blat amb la serralada litoral al fons.

L'octubre de 2005, Ramon Luque, director general de Medi Natural presentava, a la seu del Consorci de l'Espai Rural de Gallecs, la proposta de delimitació territorial de l'espai protegit al PEIN, de 1.090 hectàrees. Això suposava un perímetre més ampli que les 753 hectàrees proposades en el Pla Director Urbanístic de l'Actur de Santa Maria de Gallecs, aprovat l'abril de 2005. Les més de mil hectàrees que inclou el PEIN, corresponen a l'espai comprès entre les carreteres C-59, B-143, AP-7, B-140 i la via de Lliçà d'Amunt a Parets del Vallès. La voluntat que el Departament de Medi Ambient té, segons Luque, és que la inclusió de Gallecs al PEIN es relacioni "amb altres planejaments de la comarca". El Departament ha considerat necessari protegir un perímetre més gran que el que proposava el Pla Director Urbanístic (PDU) perquè Gallecs és d'un dels connectors "més claus de la Catalunya central", segons Luque, i les parts que en quedaven fora en el projecte inicial no es podien "malbaratar". Per al director general de Medi Natural, des d'una vista aèria era molt clar que aquest espai afegit a l'inicial havia d'entrar al PEIN.

Per tot això, Luque es comprometia, en el moment de la presentació de la proposta del PEIN, a no només "dibuixar espais en el mapa, sinó a dotar-los de recursos econòmics per a la seva gestió".

Amb aquesta actuació, la Generalitat va fer una aposta clara pel manteniment del valor natural de Gallecs i de les seves funcions de connector biològic entre la serralada Prelitoral i l'espai natural de la plana vallesana. També va mostrar el seu interès per preservar-ne les activitats agràries, ja que la singula-

ritat de Gallecs fan del seu territori un valor molt important com a testimoni d'un paisatge natural a la zona, avui pràcticament desaparegut, i com a exemple de la seva biodiversitat.

Gallecs és un espai representatiu del mosaic agroforestal de la plana vallesana que avui adquireix una gran singularitat en mantenir una important superfície lliure dins d'aquesta plana fortament urbanitzada. Defineix, per tant, un paisatge únic del territori català.

És, precisament en aquest marc de singularitat, que té sentit plantejar l'espai central de Gallecs com a parc d'interès natural, per tal d'assegurar-ne la conservació de les activitats agrícoles tradicionals, conjuntament amb els boscos, i per garantir les condicions mínimes per a la fauna així com compensar l'ocupació derivada del desenvolupament urbanístic de l'entorn.

Tanmateix, l'emplaçament d'aquest territori i la conservació d'una superfície important de cultius extensius afavoreixen que sigui un lloc de pas i d'aniament de moltes espècies d'ocells, com el sisó (*Tetrax tetrax*), l'alosa becuada (*Cersophilus duponti*) i la trenca (*Lanius minor*), etc., que d'altra manera no seria possible veure per la zona.

Així, Gallecs es converteix en un element clau en l'ordenació de la xarxa d'espais lliures de la regió metropolitana de Barcelona. Per les seves dimensions i el seu estat actual es considera que forma part del corredor biològic entre Gallecs-Gallifa i això significa la connexió entre la serralada prelitoral on se situen els espais protegits del Cingles de Bertí, Gallifa, Sant Llorenç del Munt i l'Obac i la depressió prelitoral.

Per tot això, els set municipis que tenen territori a l'ACTUR Gallecs (Mollet del Vallès, Lliçà de Vall, Montcada i Reixac, Palau-Solità i Plegamans, Paret del Vallès, Polinyà i Santa Perpètua de Mogoda) varen consensuar, el maig de 2005, el Pla Director Urbanístic de Gallecs amb el departament de Política Territorial de la Generalitat de Catalunya per tal de protegir aquest espai rural.

3. EL PLA DIRECTOR URBANÍSTIC

El 20 d'octubre de 2004 es va presentar el Pla Director Urbanístic de l'Actur de Santa Maria de Gallecs. L'acte de signatura del document consensuat pels set ajuntaments iniciava la protecció de l'espai natural i se celebrava a l'església de Santa Maria de Gallecs, un dels llocs més emblemàtics d'aquest espai rural. El document el van signar el conseller de Política Territorial i Obres Públiques, Joaquim Nadal, i els alcaldes i les alcaldesses dels set municipis amb territori a Gallecs i va obrir una nova etapa per a la protecció definitiva de l'espai rural. També hi apareixen les signatures de la consellera d'Interior i exalcaldessa de Mollet, Montserrat Tura, el secretari de Planificació Territorial de la Generalitat, Oriol Nel·lo, el director general d'Urbanisme, Joan Llorc, i els

Cultius de blat a Gallecs.

Església de Santa Maria de Gallecs.

representants de l'Associació de Pagesos i l'Associació de Veïns de Gallecs. L'aprovació inicial del PDU va suposar el primer pas per posar fi a 35 anys de lluita per preservar Gallecs.

El 29 d'abril de 2005, mig any després, el conseller de Política Territorial i Obres Públiques, Joaquim Nadal, signava l'aprovació definitiva del PDU. A partir d'aleshores els ajuntaments dels municipis afectats i la Generalitat reconeixien la necessitat de la preservació i l'ordenació d'aquest espai, aleshores 753 hectàrees, com a valor paisatgístic. Així mateix, l'espai era considerat d'un alt interès natural i agrícola i es convertia en un dels pocs exemples de la plana vallesana lliure d'urbanització. Això volia dir classificar definitivament el territori de Gallecs com a sòl no urbanitzable.

Pla director urbanístic de l'Actur de Santa Maria de Gallecs

Els plans directors són una figura del planejament urbanístic de caràcter general, als quals correspon la coordinació del planejament urbanístic i l'establiment de criteris sobre desenvolupament urbanístic sostenible, entre d'altres.

El PDU de l'Actur de Gallecs, recull com a objectius principals:

- Protegir l'espai central de Gallecs: 753 hectàrees (51% total de l'Actur).
- Incorporar Gallecs al Pla d'espais d'interès natural de Catalunya (PEIN), així com els terrenys necessaris per establir un connector biològic entre Gallecs i Gallifa. Això significa una proposta de parc públic de característiques similars al de Collserola, del Montseny o dels aiguamolls de l'Empordà.
- La creació d'un consorci per a la gestió del Parc de l'espai d'interès natural de Gallecs, que passarà a ser el propietari dels terrenys. En el consorci hi podran participar la Generalitat i els ajuntaments signants del PDU, així com altres administracions i/o entitats privades sense ànim de lucre.

D'aquesta manera Gallecs passava a ser considerat un espai necessari com a pulmó verd del Vallès i deixava enrere la decisió franquista de convertir-lo en una gran ciutat per a més de 130.000 habitants.

El Pla aprovat determinava l'establiment del corredor biològic entre Gallecs i Gallifa. Així mateix, significava legalitzar la urbanització d'Estany de Gallecs, de Montcada. Localitzava, a més, tres sectors que es consolidarien per a activitat econòmica i equipaments (als termes municipals de Palau-Solità i Plegamans i Santa Perpètua de Mogoda).

Camps llaurats i vista de la serra de Sant Llorenç del Munt i l'Obac.

En total, unes 60 hectàrees s'urbanitzarien “per no deixar retalls que només serien solars de brutícia”, segons Oriol Nel·lo, secretari de Planificació Territorial.

3.1 *USOS PREVISTOS AL PLA*

La part central de Gallecs quedava qualificada com a sistema d'espais lliures protegits. En aquest sentit, l'article 17 del Pla defineix els usos permesos i no permesos per a aquest espai. En el primer grup hi ha els admesos dominants (de tipus agrícola, forestal o de lleure) i els compatibles (restauració, turisme rural o d'àmbit educatiu, cultural...) En el grup dels no permesos hi trobem els anomenats incompatibles (plurihabitatge, comerç de gran superfície, hotel, indústria o estacions de servei).

Així mateix, l'aprovació definitiva del Pla comportava la constitució d'un consorci integrat pels set municipis afectats per a la gestió de l'àmbit de Gallecs amb la participació de la Generalitat i d'altres administracions que s'hi volguessin adherir.

4. PLANS MUNICIPALS D'ORDENACIÓ URBANÍSTICA

Amb l'aprovació definitiva del Pla Director Urbanístic de Gallecs, el 29 de maig del 2005, i l'adaptació dels plans d'ordenació urbanística dels respectius municipis l'Actur de Gallecs quedava completat i, per tant, en restava protegida la part central. Durant l'aprovació del PDU, l'alcalde de Mollet del

Molí de vent a Gallecs.

Vallès, Josep Monràs, va manifestar que, per la seva rellevància, Mollet seria el primer municipi en aprovar la modificació del pla d'ordenació urbanística municipal, per així tancar l'Actur de Gallecs.

Així, el 27 de juliol de 2005, el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya (DOGC) publicava el Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM) de Mollet del Vallès, adaptat a les directrius del PDU, amb les consegüents propostes sobre la protecció de masies, cases rurals, xarxa de camins, usos agrícoles, forestals, de lleure, educació ambiental... A hores d'ara, tots els ajuntaments, excepte el de Palau-Solità i Plegamans, els han aprovat.

Amb el Pla Director Urbanístic i el POUM queden protegides 448,4 hectàrees, gairebé la meitat del terme municipal de Mollet del Vallès i el 100% del territori que Mollet té a Gallecs.

5. MÉS DE TRES DÈCADES D'HISTÒRIA

Al'última dècada del franquisme es va conèixer l'existència d'un projecte de gran creixement urbanístic a l'entorn de l'àrea metropolitana de Barcelona que afectava Gallecs. La societat civil, molt cansada dels abusos soferts durant més de 30 anys, va començar a fer-se sentir, manifestant la seva contrarietat amb les imposicions de tot tipus, practicades habitualment. La lluita contra aquell projecte d'urbanització va prendre força en els primers anys de democràcia i va ser una constant al llarg dels anys següents i fins als nostres dies.

5.1 GALLECS I EL PROJECTE FRANQUISTA

El conflicte urbanístic a Gallecs s'iniciava l'any 1968, quan es va redactar el Pla Director de l'Àrea Metropolitana de Barcelona. El Pla va ser redactat per la Comissió de Planificació Urbana de Barcelona (1963-66) i es convertia en l'eina bàsica per al desenvolupament urbà sota un model de descentralització dels municipis del voltant de Barcelona. Proposava nous centres de creixement urbanístic interior i plantejava l'eix Mollet del Vallès-Caldes de Montbui, sota el nom d'Àrea Vallès Central.

De les 1.500 hectàrees previstes en el Pla, 1.000 serien per a residència i 500 per a indústria. El Ministerio de la Vivienda gestionaria la construcció d'una nova ciutat d'aproximadament 130.000 habitants. Com que aquest tipus de planejament no estava previst a la Llei del sòl de 1956, s'havia de fer una nova llei i es va dictar el Decret Llei 7/1970, de 27 de juny sobre *Actuaciones Urbanísticas Urgentes en Madrid i Barcelona*. Cinc mesos després, un altre decret delimitava l'Actur Riera de Caldes, que, posteriorment, s'anomenaria de Santa Maria de Gallecs. L'Actur afectava els municipis de Lliçà de Vall (37 hectàrees), Mollet del Vallès (amb 600 hectàrees), Parets del Vallès (70 hectàrees), Montcada i Reixac (46 hectàrees), Palau-Solità i Plegamans (200 hectàrees), Santa Perpètua de Mogoda (500 hectàrees) i Polinyà (una part molt petita corresponent a la llera de la riera de Caldes).

Mitjançant una ordre del Ministerio de la Vivienda de 1971 es va aprovar el projecte d'expropiació de l'Actur. El 1975, el Consejo de Ministros va encomanar a l'Instituto Nacional de Urbanización la creació de l'empresa Santa Maria de Gallecs, SA per tal de gestionar la urbanització de l'àrea delimitada.

Amb l'expropiació dels terrenys, la majoria de cases varen ser abandonades i les terres es van deixar de conrear amb la previsió d'una imminent urbanització.

Però, a les darreries del franquisme, a causa de la crisi econòmica del petroli de 1973 i de l'estancament de la immigració, el projecte va quedar suspès.

5.2 PRIMERES MOBILITZACIONS

Paral·lelament, anava prenent força un moviment d'oposició a la proposta del Ministerio. El 1977, amb la recent instauració de la democràcia i tot el que això comportava, es va constituir la Comissió per la Defensa de Gallecs i es va iniciar un procés de mobilitzacions en contra de les perspectives reals d'imminent urbanització de Gallecs. Grups de gent jove varen ocupar les cases abandonades i el 1978 es va convocar una manifestació per la preservació de Gallecs com a espai verd, en la qual varen concentrar-se 8.000 persones. Així mateix, els ajuntaments dels municipis més afectats, Mollet del Vallès i Parets, varen iniciar els tràmits per aconseguir-ne la titularitat pública i la posterior preservació.

Mobilització en defensa de Gallecs verd el 20 d'abril de 1980.

5.3 RELACIONS INSTITUCIONALS

Amb l'aprovació de la Constitució Espanyola, l'any 1976, es defineix l'estat de les autonomies i la competència de l'ordenació del territori i l'urbanisme passa a ser exclusivament de les comunitats autònomes. El 20 de juny de 1979, es va fer un primer pas endavant, mitjançant un real decret. L'*Instituto Nacional de Urbanismo* traspassava la titularitat del sòl expropiat a l'Institut Català del Sòl, l'Incasol, òrgan depenent de la Generalitat. A partir d'aleshores, les negociacions serien entre institucions catalanes.

Uns anys després es va fer un intent, infruïtós, per crear la Comissió Coordinadora Generalitat-ajuntaments afectats per l'Actur. Els ajuntaments pressionaren la Generalitat per obtenir la requalificació dels terrenys com a no urbanitzables, però la Generalitat no hi va accedir, al·legant que si es canviava la qualificació dels terrenys els antics propietaris podrien demanar-ne la reversió. Aquest seria un argument recurrent per part de la Generalitat durant tot el procés de negociació.

Mentrestant, mitjançant plans parcials es van anar urbanitzant terrenys per a usos industrials i residencials. Fins a un 43,2% de les 1.500 hectàrees.

El 1981 se signava un conveni entre l'Ajuntament de Mollet del Vallès i l'Incasol, propietari dels terrenys, pel qual s'arribava a un acord sobre la urbanització dels terrenys al sud de l'autopista. Aquests terrenys van esdevenir el nou barri de Can Borrell, i l'ampliació dels de Santa Rosa i Plana Lledó. La resta del sòl, la part central de Gallecs, quedava qualificada en el Pla General Municipal d'Ordenació Urbana (PGMOU) de Mollet del Vallès com a urbanitzable

no programat i s'hi establia que qualsevol proposta de desenvolupament s'havia d'acordar entre l'Ajuntament de Mollet del Vallès i la Generalitat.

El 30 de juny de 1982 es va aprovar definitivament el nou PGMOU de Mollet del Vallès, on es feia un primer pas per a la protecció de Gallecs. Es distingien dues parts ben diferenciades. Una, situada al nord de l'AP-7 (aleshores B-30), que es qualificava com a zona agrícola pública. L'altra, corresponent a 127 hectàrees al sud de l'autopista, que es va considerar una zona de reequilibri per a Mollet.

Altres municipis varen decidir utilitzar els terrenys expropiats per instal·lar-hi polígons industrials i equipaments, com el polígon de la Riera de Caldes, l'empresa Alstom o el Centre Integrat de Mercaderies (el CIM Vallès).

5.4 INTERESSOS OPOSATS

Davant del posicionament ferm de la Generalitat de seguir mantenint Gallecs com a reserva de sòl per a futures actuacions urbanístiques a l'àmbit metropolità de Barcelona, l'Ajuntament de Mollet del Vallès i altres entitats varen decidir sol·licitar i emprendre accions sectorials, destinades a preservar l'espai de Gallecs.

Mitjançant un nou decret, de 1982, es regulava la utilització dels terrenys expropiats de la part central per a l'activitat agrícola. A partir d'aquí l'Incasol va atorgar llicències d'ús agrícola de l'àrea rural de Mollet del Vallès i Santa Perpètua de Mogoda als pagesos que ho varen sol·licitar, majoritàriament antics propietaris dels terrenys.

Horts a Gallecs.

Posteriorment, una ordre de la Conselleria d'Agricultura, Ramaderia i Pesca de 1987, declarava d'utilitat pública els forests de Gallecs, unes 174 hectàrees, i zona de seguretat el nucli central de l'espai de Gallecs. Així mateix, s'aproven mesures de protecció del torrent Caganell i la declaració de Gallecs lliure de caça.

Les mobilitzacions continuaven amb menys unitat i força, fins que la Comissió per la Defensa de Gallecs va acabar dissolent-se. Mentrestant, diverses entitats ecologistes i veïnals, així com forces polítiques i sindicals constituïren la Plataforma Proreferèndum de Gallecs, amb la finalitat d'aconseguir un referèndum sobre el futur de Gallecs, però no s'arribà a fer.

El 1992 s'aprova el Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN), d'acord amb la Llei 12/1988 d'espais naturals, però Gallecs no hi era inclòs. Durant el tràmit d'informació pública, els ajuntaments afectats varen presentar una al·legació amb 2.000 signatures per demanar-ne la inclusió. Una determinació específica del programa de desenvolupament del PEIN recollia que es farien els estudis i els treballs necessaris i, si esqueia, es duria a terme la tramitació corresponent per a la inclusió de Gallecs al PEIN. Però el govern de la Generalitat d'aleshores continuava sense mostrar cap interès a protegir l'espai.

5.5 LA PERSEVERANÇA COM A CLAU DE L'ÈXIT

Malgrat la negativa del govern català a incloure Gallecs al Pla, els ajuntaments de Mollet i Parets continuaren insistint-hi i varen encarregar un estudi tècnic per crear un parc rural a Gallecs. En l'estudi es contemplaven actua-

Aiguamolls de Gallecs.

cions diverses, entre les quals, les més rellevants serien la plena recuperació dels cabals de la riera de Gallecs i la implantació d'aiguamolls.

L'any 1994 l'Ajuntament de Mollet del Vallès va sol·licitar als departaments de Medi Ambient i d'Agricultura, Ramaderia i Pesca de la Generalitat de Catalunya que promoguessin el procés per a la inclusió de Gallecs al PEIN, des dels estudis necessaris fins a la tramitació corresponent. L'Institut Català del Sòl va interposar un recurs contenciós administratiu contra aquest acord municipal, però el 1997, el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, en va reconèixer la legalitat.

Aquell mateix any, l'Ajuntament de Mollet va decidir iniciar, de manera unilateral, els treballs de modificació del planejament general i del pla especial. A finals de 1997 es posava en marxa el Centre d'Educació Ambiental de Gallecs (CEAG).

L'any següent es posaven les bases per al futur Parc Rural de Gallecs, amb la signatura d'un conveni amb la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) per redactar el Pla Especial de Protecció de Gallecs. En el Pla, l'espai de Gallecs quedava concebut com una àrea més de la ciutat, integrada bàsicament en el terme de Mollet del Vallès al qual li confereix un caràcter rural en el 50% del seu territori.

També en aquest any, l'Ajuntament de Mollet aprovava la modificació puntual del Pla General d'Ordenació Urbana per classificar els terrenys de Gallecs com a sòl no urbanitzable d'especial protecció, però la Comissió d'Urbanisme de Barcelona la va revocar. El gener de 1999 el Ple de l'Ajuntament decidia presentar un recurs contenciós-administratiu.

5.6 CAP A LA PROTECCIÓ DEFINITIVA

El nou segle va portar noves esperances. L'any 2000, un acord entre l'Ajuntament de Mollet i l'Incasol permetia que l'Ajuntament tornés a gestionar els boscos de Gallecs, basant-se en els continguts del Pla Tècnic de Gestió i Millora Forestal. Aquest mateix any, neixia el Consorci de l'Espai Rural de Gallecs (CERG) integrat pels ajuntaments amb més terreny a Gallecs: Mollet amb 445 hectàrees i Parets, amb 70,1. La seva finalitat seria mantenir i fomentar la ruralitat de Gallecs.

El 2001 s'inaugurava l'àrea de lleure del bosc de Can Veire. I també es feien treballs des del CERG amb la col·laboració de l'Associació de Pagesos Molletans de Gallecs, per recuperar els cultius a Gallecs, en el marc del Pla de Gestió Agrícola Sostenible de Gallecs, redactat per la Universitat de Girona. Es va introduir el cultiu de la mongeta del ganxet i la cria del pollastre de pota blava, amb la intenció de crear la marca Producte de Gallecs.

L'any 2003 es creava el Consell Consultiu de l'Espai Rural de Gallecs, format per un ampli ventall d'entitats i associacions vinculades a Gallecs. La seva

Paisatge de Gallecs.

finalitat era, d'una banda, assessorar el CERG en la tasca per fer possible que la ciutadania pugui gaudir d'aquest espai natural i, de l'altra, establir mecanismes per preservar els valors mediambientals de la zona.

El 20 de desembre de 2003, s'aprovava inicialment el Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Mollet del Vallès (POUM), el qual preveia que Gallecs esdevingués sòl no urbanitzable. Després vindria l'aprovació definitiva del POUM i del Pla Director Urbanístic de l'Actur de Santa Maria de Gallecs.

Finalment, un cop estudiades totes les propostes pels diferents interlocutors de les institucions corresponents, la solució urbanística consensuada entre la Generalitat de Catalunya i els set ajuntaments de l'àmbit de l'Actur de Santa Maria de Gallecs per a la protecció de la part central de Gallecs es recolza en la superposició dels tres instruments de planejament següents: el Pla Director Urbanístic, el Pla d'Ordenació Urbanística Municipal i el Pla d'Espais d'Interès Natural.

Cronologia d'un esdeveniment únic

- **1970: ACTUR (Actuació urbanística urgent)** per la qual s'expropien les 1.471 hectàrees de Gallecs, de les quals 603 formaven part de Mollet (41% de tot l'Actur). La finalitat és la construcció d'una macrociutat de més de 130.000 habitants. Aquests terrenys expropiats seran de titularitat pública i formaran part, primer, de l'Institut Nacional de la Vivienda, després, de l'INUR (Institut Nacional d'Urbanització) i, finalment, de l'Incasol (1981).
- **1982: Pla General Municipal d'Ordenació Urbana de Mollet del Vallès.** Aquest Pla planteja el primer pas per protegir l'espai al nord de l'autopista, classificant els terrenys de Gallecs com a "sòl urbanitzable no programat", establint que per poder desenvolupar-lo sobre el territori, cal un acord entre la Generalitat i l'Ajuntament.
- **1989: inici de les reivindicacions i peticions per incloure Gallecs al PEIN.** L'Ajuntament de Mollet inicia reivindicacions perquè Gallecs sigui inclòs al PEIN, peticions que han estat denegades reiteradament per la Generalitat. Les peticions directes se segueixen els anys 1993, 1994 (març i setembre), 1997...
- **1997: bases per al futur Parc Rural de Gallecs.** Signatura d'un conveni amb la Universitat Politècnica de Catalunya per a la redacció del Pla Especial de Protecció de Gallecs i la modificació puntual del Pla general. Aquests documents urbanístics destaquen la singu-

laritat de Gallecs i els seus valors estratègics per a l'equilibri del desenvolupament urbà, per a la protecció del paisatge i per a la conservació i millora del medi rural. Així, Gallecs és concebut com una àrea més de la ciutat, integrat en el seu terme, que dona a Mollet el seu caràcter rural, en un 50% del territori. Aquest estudi posa les bases perquè Gallecs pugui ser, en un futur, un parc rural.

- **1998: tramitació de la modificació puntual del Pla General d'Ordenació Urbana (PGOU)** amb la finalitat que la zona de Gallecs sigui classificada com a “sòl no urbanitzable d'especial protecció”. L'Ajuntament aprova el Pla Especial de Protecció Paisatgística de Gallecs i la modificació puntual del PGOU, que són denegats per la Comissió d'Urbanisme de Barcelona a finals de 1998. El gener de 1999, el Ple de l'Ajuntament decideix presentar recurs contenciós-administratiu davant del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya.
- **2000: creació del Consorci de l'Espai Rural de Gallecs.** Naixement del Consorci de l'Espai Rural de Gallecs (CERG) format pels ajuntaments de Mollet i de Parets. Compta amb la col·laboració de la Diputació de Barcelona, i del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca i té com a finalitat mantenir i fomentar la ruralitat de Gallecs.
Es cultiva la mongeta del ganxet i es cria el pollastre de pota blava, amb la intenció de crear la marca “producte de Gallecs”, que en garantirà la qualitat.
- **20 d'octubre de 2004**
 - **Aprovació inicial del Pla Director Urbanístic de l'Actur de Santa Maria de Gallecs**
 - **Aprovació definitiva del POUM de Mollet del Vallès.** La Comissió Territorial d'Urbanisme de Barcelona aprova el POUM, ajornant les propostes que fan referència a Gallecs, a l'espera de l'aprovació definitiva del Pla director.
- **29 d'abril de 2005: aprovació definitiva del Pla Director Urbanístic de Gallecs i el 18 de maig de 2005 aprovació definitiva de les propostes del POUM sobre Gallecs** que comportaran que l'espai sigui classificat com a NO URBANITZABLE D'ESPECIAL PROTECCIÓ i qualificat com sistema d'espais lliures públics.
- **16 de desembre de 2005.** Es publica al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya l'anunci de l'inici de la tramitació de la modificació

del Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN), que proposa incloure Gallecs al sistema d'espais protegits català.

- **22 de novembre de 2006.** Es constitueix el Consorci del Parc de l'Espai d'Interès Natural de Gallecs a la sala de Plens de l'Ajuntament de Mollet del Vallès. Aquest òrgan tindrà la propietat del sòl de Gallecs en règim de cessió i la capacitat de gestionar-lo i garantir-ne les activitats agrícoles i forestals, la conservació paisatgística i l'ús com a espai de lleure per a la ciutadania.

Bibliografia

ABC (edició Catalunya), 21 d'octubre de 2004.

Contrapunt, 12 de maig de 2006.

Contrapunt, 13 de gener de 2006.

Contrapunt, 2 de juny de 2006.

Contrapunt, núm. 196. 22 d'abril de 2005.

Contrapunt, núm. 198. 6 de maig de 2005.

Contrapunt, núm. 199. 13 de maig de 2005.

Contrapunt, núm. 202. 3 de juny de 2005.

Contrapunt, núm. 218. 14 d'octubre de 2005.

DOGC, núm. 4389-23-5-2005. Pla Director Urbanístic de l'Actur de Santa Maria de Gallecs.

DOGC, núm. 4435-27-7-2005. Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Mollet del Vallès.

El 9 Nou, 1 de maig de 2006.

El 9 Nou, 23 de març de 2006.

El Mundo (edició Catalunya), 21 d'octubre de 2004.

El Periódico de Catalunya, 21 d'octubre de 2004.

El Punt (Barcelona), 21 d'octubre de 2004.

La Vanguardia. Vivir en Barcelona, 21 d'octubre de 2004.

La Vanguardia. Vivir en Barcelona, 22 d'octubre de 2004.

Quatre Cantons, núm. 90. Octubre 2004. Butlletí d'informació municipal de l'Ajuntament de Mollet del Vallès.

Quatre Cantons, núm. 93. Octubre 2004. Butlletí d'informació municipal de l'Ajuntament de Mollet del Vallès.

Quatre Cantons, núm. 99. Octubre 2004. Butlletí d'informació municipal de l'Ajuntament de Mollet del Vallès.

GONZÁLEZ, Raúl D. (2000). "Gallecs, trenta anys de conflicte urbanístic i polític", *dins Notes*, núm. 15.

LASO OLIVEROS, P. i LUDEVID, X. (2005). "Gallecs, vers el final de 30 anys de lluita", *dins Notes*, núm. 20.

LUDEVID, X. (2007). II Conferència dels espais naturals de la plana del Vallès.

Totes les fotografies d'aquest article són de Carles Llorca, excepte la de la pàgina 138 (Montserrat Cot. Arxiu Municipal de Mollet del Vallès).

Monogràfic

Una nova agricultura a Gallecs

